

EKONOMİ BÜLTENİ 124

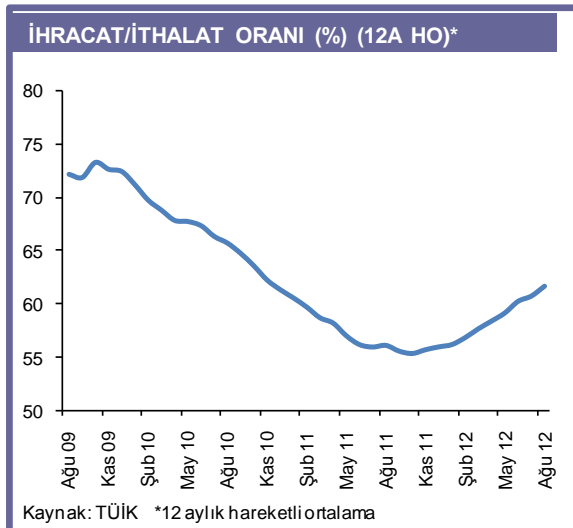
28 Eylül 2012

Dış Ticaret Açığı Azaldı; TCMB Frenden Ayağını Çekti

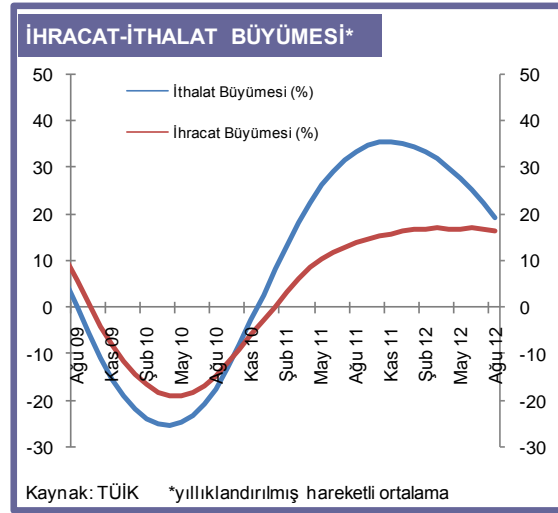
TÜİK tarafından açıklanan dış ticaret verilerine göre; 2012 yılı Ağustos ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %14.5 artışla 12.87 milyar dolara yükselirken, ithalat ise %4.8 azalarak 18.73 milyar dolara gerilemiştir. Aynı dönemde, ihracatın ithalatı karşılama oranı %68.7 ile uzun vadeli ortalaması olan %65'i aşmıştır. Bu, yapısal bir değişimi gösterse de, bunun teyidi için, önümüzdeki aylarda da ihracat artışının devam etmesi gerekmektedir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %30.5 azalarak 5.86 milyar dolara gerilemiştir.

Dış ticaret verilerinin son 12 aylık hareketli ortalamasını incelediğimizde; yıllık artış hızının ihracatta %16.40, ithalatta ise %19.34 olduğu göze çarpmaktadır. İthalattaki gerileme eğilimi giderek belirginleşmektedir. Yüksek kurun gecikmeli etkileri ve ekonomik aktivitedeki yavaşlamaya bağlı oluşan bu görünüm karşısında; TCMB, ekonomik aktivitedeki yavaşlamayı engellemek amacıyla faiz koridorunu daraltarak parasal genişleme önlemi almıştır. İhracatta ise ithalatın aksine artış hızı yatay seyretmektedir. Bunda son dönemde yapılan altın ihracatı etkili olmuştur. Ancak, altın ihracatının kalıcı olup olmayacağı konusu, dış ticaret açığındaki iyileşmenin seyri bakımından önem taşımaktadır.

İhracatın ithalatı karşılama oranı %62'ye yaklaştı.

Yıllıklandırılmış verilerle ihracatın ithalatı karşılama oranı ise %61.71 düzeyinde olup, %65 düzeyindeki uzun vadeli ortalamanın altındadır. Bu, iç ve dış talep dengelenmesinin bir süre daha devam edeceğini göstermektedir. Son 12 aylık dönemde toplam dış ticaret açığı ise, 90.75 milyar dolar ile bir önceki yılın aynı dönemine göre -%10.45 ile önemli boyutta bir azalma sergilemiştir. Mevcut eğilimin devam etmesi durumunda; yılsonu dış ticaret açığı değerinin 80 milyar dolara doğru yaklaşması beklenebilir.

İhracatta AB'nin payı %33.6'ya gerilerken, İran'ın payı %9.2'e yükseldi.

Ocak-Ağustos döneminde en çok ihracat yapılan ülkeler arasında; Almanya %8.7, İran %8.6 ve Irak %6.8 ile ilk sıralarda yerini almaktadır. En çok ithalat yapılan ülkelere bakıldığında ise; Rusya'nın %10.9'luk pay ile ilk sırada yer aldığı, Almanya ve Çin'in ise %8.9'luk paylarla Rusya'yı izlediği görülmektedir.

Türkiye'nin ihracat pazarlarının gelişimini incelediğimizde ise; AB'nin toplam ihracattaki payı 10 puanın üzerinde gerileyerek %33.6'ya düşmüştür. Bu pazar kaybına karşın, Orta Doğu pazarında dikkat çekici bir büyüme yaşanmaktadır. Bu artışta, İran'a yapılan kıymetli metal ihracatının büyük payı bulunmaktadır. İran'a yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı 2000-2011 arasında ortalama %1.5 iken; 2012 yılında bu oran %8.6 gibi oldukça yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Altın ihracatından kaynaklanan bu büyümenin devam edip etmeyeceği konusu, ihracattaki trendi belirleyecek en önemli parametre olarak izlenmektedir. Türkiye, bu sayede AB pazarındaki gerileyen talebi, Orta Doğu pazarı ile dengelemeye çalışmıştır.

EN ÇOK DIŞ TİCARET YAPILAN ÜLKELER (OCAK-AĞUSTOS 2012)					
İHRACAT			İTHALAT		
Ülke	Milyon \$	% Pay.	Ülke	Milyon \$	% Pay.
Almanya	8710	8.7	Rusya	17140	10.9
İran	8586	8.6	Almanya	13871	8.9
Irak	6812	6.8	Çin	13889	8.9
İngiltere	5433	5.4	İran	8943	5.7
BAE	4596	4.6	İtalya	8993	5.7
Rusya	4297	4.3	ABD	9760	6.2
İtalya	4129	4.1	Fransa	5656	3.6
Fransa	4042	4.0	Hindistan	4021	2.6
ABD	3730	3.7	İngiltere	3667	2.3
S. Arabistan	2691	2.7	İspanya	3950	2.5

Küresel resesyon parasal genişleme önlemleriyle atlatılmaya çalışılıyor.

AB, ABD ve Japonya'da açıklanan tahvil alım programları, endişe ve umudu bir arada barındırmaktadır. ABD'de açıklanan programın işsizlik ve enflasyon üzerindeki etkileri; AB'de ise sorunlu ülkelerin mali sıkılaştırma programlarındaki anlaşmazlıklar endişeyi tetiklemeye devam etmektedir. Diğer yandan, Japonya, Çin ve G. Kore'de olumsuz ekonomik veriler açıklanmaktadır. Özellikle Japonya'da dış ticaret açığı 750 milyar yen seviyesinde olup, Avrupa Birliği'nden gelen zayıf taleple bunun giderek artması beklenmektedir.

Türkiye'nin büyüme bakımından yüksek korelasyona sahip olduğu ülkelerin başında AB gelmektedir. İkinci çeyrekte -%0.5 oranında küçülen AB resesyonda iken, Türkiye ise aynı dönemde hız kaybetse de %2.9'luk bir pozitif büyüme kaydetmiştir. AB'deki resesyonun Türkiye'ye olan yansımalarını en aza indirmek amacıyla; ABD ve AB merkez bankalarının parasal genişlemeci yaklaşımlarını izleyen TCMB, faiz koridorunu indirmiş ve rezerv opsiyonu katsayısını yükseltmiştir. TCMB'nin bu kararına dış ticaret açığındaki dikkate değer azalma ve enflasyonda beklenen gerileme de zemin hazırlamıştır. Bu kararlar, 2013 yılında gözlenebilecek olası daha sert bir yavaşlamanın önüne geçilmeye çalışılırken, gelişmiş ülkelerin parasal genişleme önlemleriyle artan risk iştahının neden olacağı sıcak para girişini de kontrol altına alma çabası sergilenmiştir.

Ağustos ayında açıklanan dış ticaret verileri, dış ticaret açığındaki azalmanın devam ettiğini göstermektedir. **OKFRAM** olarak, orta vadede iç ve dış talep dengelenmesinin devam etmesini, yılsonunda ihracatın ithalatı karşılama oranının %65, dış ticaret açığının ise 80 milyar dolar seviyesinde oluşmasını beklemekteyiz. Uzun vadede ise TCMB'nin son kararları ile iç ve dış talep dengelenmesinin hız kesmesi beklenebilir.